

Architect THEODORE RAISON

PECTOR H., *Oefening Bouwkunst II, Regionalisme in de bouwkunst, Kasteel van Zonnebeke*, 1e licentie Kunstwetenschappen, optie Plastische Kunsten en Bouwkunst, academiejaar 2002-2003.

Théodore Raison werd in 1869 in Rijsel geboren. Hij volgde een opleiding aan de Academie te Brugge, maar deze opleiding heeft hij nooit voltooid. Door zelfstudie werd hij uiteindelijk toch aannemer-architect.¹ Raison werd beschouwd als een van de belangrijke architecten in Brugge in de periode 1920-1940.² Hij overleed in 1937.³

Vóór WOI hield Raison zich voornamelijk bezig met gevelrestauraties, nieuwbouwprojecten en verbouwingen in Brugge. Raison restaureerde met respect voor de oorspronkelijke materialen, hij had oog voor de oorspronkelijke vormgeving van het gebouw. Hij was voorstander van zachte restauraties. In Brugge restaureerde Raison verschillende panden, o.a. in de Langestraat, Nieuwstraat, Spiegelrei⁴ en Pieter Pourbusstraat⁵. Hij realiseerde eveneens enkele nieuwbouwprojecten. Deze gebouwen waren opgetrokken in een traditionele stijl. In Brugge vinden we o.a. het Fraey huis in het Minnewater en het Bourgondisch Kruis in de Wollestraat.⁶

© Inventaris Onroerend Erfgoed
Pieter Pourbusstraat, Minnewater,

& Wollestraat te Brugge

De lijfspreuk van Raison was 'Ratio Ruinas Restaurat'.^{7 8}

WOI betekende een keerpunt in zijn carrière. Vanaf dat moment hield Raison zich bijna uitsluitend bezig met de wederopbouw in de frontstreek. Hij richtte kerken, scholen, pastorieën en gemeentehuizen op in de streek Veurne-Poperinge.

¹ DETAILLEUR, W., GODDEERIS, J., *De neogotiek in West Vlaanderen / Religie en architectuur / Jaarboek van de West-Vlaamse gidsenkring 2002*, Roeselare, Drukkerij Ally Graph-X, 2002, pp 136-137

² BEERNAERT, B.(red.), op. cit, p 144

³ BEERNAERT, B.(red.), op. cit, p 214

⁴ BEERNAERT, B. (red.), *Stenen herleven, 111 jaar kunstige herstellingen in Brugge / 1877-1988*, Brugge, Uitgeverij Marc Van de Wiele, 1988, pp 53-55

⁵ BEERNAERT, B. (red.), op. cit, p 153

⁶ BEERNAERT, B. (red.), op. cit, p 214

⁷ Vertaling: Raison restaureert ruïnes

⁸ BEERNAERT, B.(red.), *Stenen herleven, 111 jaar kunstige herstellingen in Brugge / 1877-1988*, Brugge, Uitgeverij Marc Van de Wiele, 1988, p 214

© Inventaris Onroerend Erfgoed
Sint-Guilielmuskerk of H. Willem te Middelkerke

O.L.V. kerk te Middelkerke

In opdracht van de Boerenbond van Roeselare, hield hij samen met de architecten J. Coomans en J. Verbeke toezicht op de bouwdienst, waar de landbouwers beroep konden op doen voor de wederopbouw van hun hoeves.

Ook Emmanuel Iweins deed tijdens de wederopbouwperiode een beroep op Raison. Raison was actief in de streek. Het kasteel te Zonnebeke wijkt volledig af van de andere gebouwen in het oeuvre van Raison. Het is niet opgebouwd in zuivere wederopbouwstijl. De andere gebouwen op het domein (poortgebouw, conciergerie, hengelhuisje), eveneens ontworpen door Raison, zijn dit wel. Voor het kasteel van Zonnebeke koos hij voor een landhuis dat naar architecturale vormgeving geïnspireerd is op de Normandische bouwstijl; deze stijl sloot aan bij de toen gangbare vakantie-architectuur met name de cottagestijl.

© Inventaris Onroerend Erfgoed
Kasteel, poortgebouw, conciergerie en hengelhuisje te Zonnebeke

PUBLICATIES

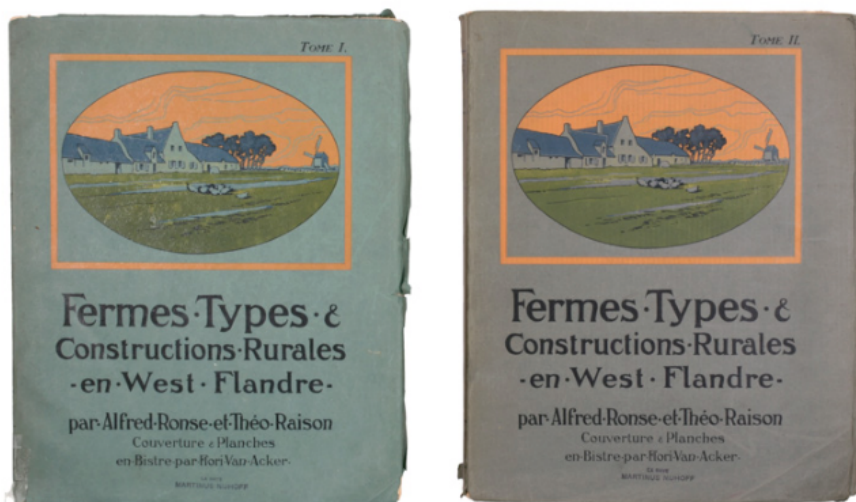
Voor de 'Commissie ter Verfraaiing van het Landelijk Leven' ontwierp Raison twee hoevetypes, een van 8 en een van 23 ha:

- *Ontwerp eener hofstede van middelbare grootte (drieëntwintig hectare) voor de polderstreke, Brugge, Desclée de Brouwer, 1918.*
- *Ontwerp eener kleine hofstede (acht hectare) voor de zandstreek, Brugge, Desclée de Brouwer, 1918.*

Dit onderzoek resulteerde in Raison een soort praktische handleiding voor het bouwen van hoeves, dat hij samen met zijn vriend Alfred Ronse schreef.⁹ Deze handleiding werd uitgegeven in het Nederlands en het Frans, met respectievelijke titels:

- *Landelijke bouwingen. Algemeene raadgevingen. Ontwerp tot het opbouwen van eene kleine hofstede, Mekanieke Toepassingen, Brugge, K. Beyaert, 1918.*
- *Fermes-types et constructions rurales en West-Flandre, Brugge, 1918.*

De Franse uitgave is iets uitgebreider. Het doel van beide schrijvers was een volledig werk te schrijven dat voor iedereen raadpleegbaar was. In deze context moet de publicatie in het Nederlands en het Frans gezien worden. Hierin wordt gepleit voor een vernieuwd functionalisme in de hoevebouw uitgaande van de bestaande regionale studies. Dit werk bevat tevens suggesties voor de wederopbouw van landelijke dorpen. Over dit onderwerp organiseerde hij enkele tentoonstellingen.

Bij de bouw van de hoeves gaven Ronse en Raison de voorkeur aan een regionale bouwtrant. De reden hiervoor was dat deze bouwwijze al eeuwen zijn degelijkheid heeft bewezen. Ze gingen ervan uit dat onze voorouders door vallen en opstaan tot een bouwstijl gekomen waren, die aangepast was aan de weersomstandigheden en de plaatselijke materialen. Deze kennis mocht niet verloren gaan. Men opteerde ervoor om de regionale bouwtrant te behouden, maar ook de woning aan te passen aan de comfortnormen. Bovendien maakte men ook gebruik van nieuwe materialen. In het boek vindt men modellen van woningen die volledig uitgewerkt zijn. Er zijn steeds constructietekeningen, afmetingen en plannen aanwezig. Per woning is er een bestek gemaakt. Op deze manier kon men inschatten hoeveel alles zou kosten. Er zit ook een omzettingstabel bij het boek.¹⁰ De Franse editie van het boek bestaat uit twee delen. De prenten zijn in deze editie ingekleurd. Er zijn meer hoeves opgenomen en een aantal extra tekstdelen, o.a. over aanplantingen bij de hoeves.¹¹

⁹ BEERNAERT, B. (red.), op. cit, p 214

¹⁰ RONSE, A, RAISON, T., *Landelijke bebouwingen. Algemeene Raadgevingen - Ontwerp tot het Opbouwen van een Kleine hofstede - Mekanieke toepassingen*, Brugge, K. Beyart, 1918, pp I-IVX

¹¹ RONSE, A, RAISON, T., *Fermes types et constructions rurales en West-Flandre. Couverture et planches en bistre par Flori Van Acker (Tome I et II)*, Brugge, Charles Beyart, 1918

LIJST VAN REALISATIES

bron : https://nl.wikipedia.org/wiki/Theo_Raison

Brugge: Katelijnestraat 25: classicistisch huis, nieuwbouw (1892)
Brugge: Scheepsdalelaan 18, burgershuis (1905)
Brugge: Gulden-Vlieslaan 50, burgershuis (1908)
Brugge: Langestraat 126, kunstige herstelling (1912)
Brugge, Nieuwstraat 10: restauratie van 18de-eeuws burgershuis (1914)
Brugge: Spiegelrei 6, 'De Witte monnik', restauratie (1914)
Westende: hoeve 'De Kleine Bambrug' (1916)
Brugge: Vlamingstraat 26, huis 'Den Helm', kunstige herstelling (1916)
Slijpe: Sint-Niklaaskerk, heropbouw (1919)
Wilskerke: parochiekerk toegewijd aan Sint-Guilielmus, heropbouw (1920)
Sint-Pieters-Kapelle: Spermaliehof, wederopbouw (1920)
Mannekensvere: pastorie (1920)
Slijpe: pastorie (1920)
Westende: wederopbouwhoeve 'De Rode Poort' (1920)
Bovekerke: kerkhof rondom de Sint-Gertrudiskerk, toegankelijk via poort (1922)
Diksmuide: wederopbouwhoeve (1920) (x2)
Diksmuide: wederopbouwhoeve, IJzerdijk (1920)
Bovekerke: Sint-Gertrudiskerk, heropbouw (1920)
Wilskerke: pastorie (1920)
Slijpe: onderpastorie (1920)
Keiem: parochiekerk, wederopbouw (1920)
Mannekensvere: klooster met school (1920)
Mannekensvere: gemeentehuis en dubbelhuis (1921)
Staden: wederopbouwhoeve (1921)
Bovekerke: onderwijzerswoning (1921)
Leke: Sint-Niklaaskerk (1921)
Schore: Schoorbakkehoeve (1920)
Schore: pastorie (1921)
Schore: parochiekerk, heropbouw (1922)
Schore: gemeenteschool met onderwijzerswoning (1922)
Mannekensvere: wederopbouw hoeve 'Coude Scheure' (1921)
Bovekerke: gemeentehuis (1922)
Sint-Pieters-Kapelle: Sint-Pieters, parochiekerk & gemeenteschool (1922)
Mannekensvere: parochiekerk, heropbouw & Tempeliershoeve, heropbouw (1922)
Sint-Pieters-Kapelle: gemeentehuis & pastorie (1923)
Merkem: gemeentehuis & pastorie (1923)
Bovekerke: Sint-Gertrudiskerk, heropbouw (1923)
Vlamertinge: ouderlingentehuis (1923)
Werken: parochiekerk toegewijd aan Sint-Martinus, heropbouw (1924)
Vladslo: parochiekerk, heropbouw (1924)
Zonnebeke: kasteel (1924)
Keiem: pastorie, heropbouw (1924)
Gistel: Onze-Lieve-Vrouwkerk, restauratie (1928)
Brugge: Hovenierswoning, Rolweg 58, restauratie en nieuwbouw (1928)
Brugge: Minnewater 15, herenhuis (1929)
Brugge: Korte Vuldersstraat 27, woonhuis, restauratie en nieuwbouw (1932)
Brugge: Wollestraat 35, herenhuis, restauratie (1932-1933)
Brugge: Moerstraat 102, stadswoning met trapgevel, restauratie (1933)
Brugge: Wollestraat 39-47, Het Boergoensch Cruyce, met houten gevels (1933-1937)
Brugge: Genthof 48, restauratie (1937)
Brugge: Pieter Pourbusstraat 7, zestiende eeuw, kunstige herstelling (1937)
Sint-Kruis: Maalsesteenweg, zes lage arbeidershuizen (1935)
Lichtervelde: herberg met feestzaal 'De Burgersgilde' (1936-37)
Brugge: Minnewater 7-13, vier huizen, nieuwbouw en restauratie (1937)